

СРПСКА

СЦЕНА

„ЖДРАЛИН“

шпедитерско отпремничка радња

ПЕРЕ ВЛАИСАВЉЕВИЋА

БЕОГРАД, Карађорђева ул. 99 — тел. 25-318

Врши превоз робе и преселења
намештаја у затвореним и отво-
реним колима. Експедиције же-
лезницом и лађом. Транспортно
осигурање. Сопствени магацини
за чување робе.

СТРУЧНУ ОПРАВНУ

РАДИО-АПАРАТА

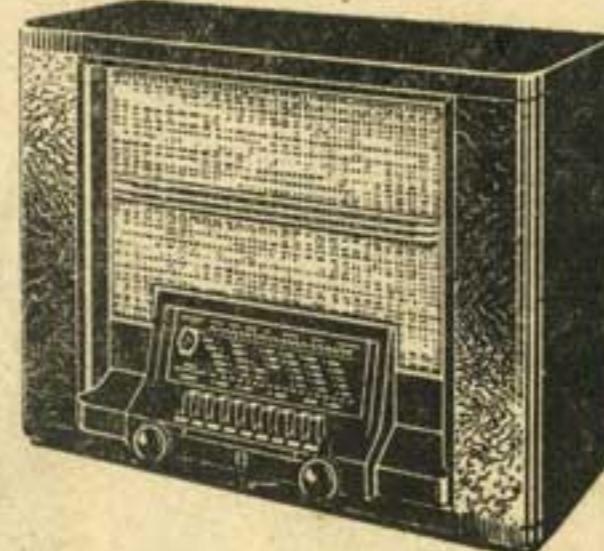
врши прецизно и солидно

„ЕВРОПА“ РАДИО

Фресл и Путник

Цара Николе II ул. бр. 18.

Тел. 30-930

Специјална радња за даме и децу

Конфекција „Авал“

Тихомир М. Гајић

БЕОГРАД — ПОЕНКАРЕОВА УЛИЦА БРОЈ 24

1943/44

СРПСКА СЦЕНА

ПОЗОРИШНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

— 16 јануар 1944 —

САДРЖАЈ

- Вакрс „Лудака“
- »Романтичне душе«
- Пред премијеру Експерименталне позорнице.

— Премијере и репризе

- Позоришне белешке
- Вести из куће

Слике: Теодора Арсеновић и Божидар Николић као Стерија и Катарина у „Догорелом криву“ (на омоту)

Јурије Љубовић Ракитин

Божидар Николић као Стерија

Тишбајн: Гете у Италији

Стеван Христић

Никола Цвејић — Владин

СРПСКА СЦЕНА ИЗЛАЗИ СВАКОГ 1. и 16. У МЕСЕЦУ

— ПРИМЕРАК 10 ДИН. —

СРПСКА

СЦЕНА

БРОЈ 7

БЕОГРАД, 16 ЈАНУАР 1944

ГОДИНА III

Backrc „Лудака“

Чудна је његова историја. Рађа се у Антики из религиозног Дионизовог хора; у Средњем веку, после пуних десет столећа гробнога мртвила, буди се из обредника Хришћанске цркве, да се у Ренесансу одене пурпурним плаштом краљева, узлазећи тако на престо окруњен славом и падајући са њега побеђен и згажен све до велике Револуције. Тада се из крви родио човек и завладао позорницом у атмосфери грађанских сукоба и тихе трагике без звеке оружја, трагике исписане убиственом речи северне свинге Хенрика Ибзена, који је са Шекспирових јунака скинуо краљевски плашт и круну и оденуо их капом лудака новога света, лудака човека у борби свакидањег живота.

У великому раздобљу од двадесет и пет столећа прешао је преко позорнице човек у свим могућим појавама и ситуацијама. Сцена је претставила живот у свим његовим сликама и сукобима: сазрелост њеног приказивања већ болује од своје једрине и снаге. Игра је постала еквивалентна са реалношћу, сан са животом: живот се утапа у апстрактно, бесконачно царство идеје, као што идеја постаје реалан, конкретан живот, који се опет претвара у символичку композицију од линије и плохе, светlostи и мрака. Видели смо грозну судбину краља Едипа, племениту доброту Антигоне, тешки грех Орестов и клетву Танталовог рода; видели смо Шекспирове краљеве како посрђу и падају од своје сопствене величине, видели смо чистоту душе Ифигеније, Корделије и Грете, Мефистофела човека црне злобе и паклене мржње, Фауста препорођеног и ослобођеног радом и вером у моћ духа који побеђује. Видели смо снове, жеље, мисли и страсти минулих векова и окренули смо се будућим, да из прошлости читамо будућност.

Дуг и тежак је био пут којим је песникова реч пошла да нађе свој лик, своју слику у комбинацијама реалнога живота, који има да са позорнице проговори људима и тумачи им живот. Сценична култура није свуде имала једнако тло. Словенска и германска раса није по својој природи упућена

на нужну, неодољиву страст и потребу игре, ни у религиозном нити у профанијом правцу, како је то напротив био случај у старој Грчкој и староме Оријенту и код народа латинске расе, код којих је сценична уметност рођена из душе народне. Ми Словени смо мистичари и фантасте, људи духа који се плаши реализације као неке профанације онога што му је најсветије.

Али без обзира на ту разлику у стварању сценске уметности, ова је данас плод једне конструктивне, стваралачке снаге, она је у игри прешла у филозофију, од забаве постала проблем. Позорница је вековима била у служби поезије, која је кроз позорницу хтела да претставља живот. Људи су са позорнице слушали реч и интересовали се њеном проблематиком.

Сви знакови говоре да ће најскорија будућност театра бити друкчије природе. Човек садашњице постао је друкчији, њега је садашњица својом грозотом и језом одвела из атмосфере мирног посматрача живота у театру на језовиту позорницу садашњице и збунила му душу страхотом коју не може да издржи и обухвати ниједна сцена, ниједан оквир позорнице. Њега је захватио хаос који није ни од једног пешника сложен у драмско сочињеније и који кида и руши све линије позоришне сцене.

Равнотежу души садашњице може да успостави позорница, али не језивим догађајима садашњице већ игром, чистом и лаком игром, игром „лудака“ али не Хамлетовог коме се у смеху кида срце и умире душа, већ игром лудака који ће се уздићи хумором изнад своје несреће, лудака који је јачи од своје судбине, која је постала његов пријатељ управо зато што га није сатрла. После трагедије наступа комедија у својој суверености изнад свега људскога, пролазнога, жалоснога и негативнога. Сви знакови говоре, да ће људски дух да триумфује на сцени препорођен и велик, оправан и очишћен сопственом крвљу, у чистилишту својих сопствених грехова, у ведрини сувереног хумора који не убија већ уздиже и препорађа.

Др. В. ВИТЕЗИЦА

„РОМАНТИЧНЕ ДУШЕ“

— Пред премијеру Експерименталне позорнице —

РОМАНТИЧНЕ ДУШЕ, комедија у три чина у стиховима, од Едмона Ростана, биће друга премијера Експерименталне позорнице нашег Позоришта. Та премијера биће средином идућег месеца.

Јурије Љубовић Ракитин
Редитељ „Романтичних душа“

Име Едмона Ростана, писца ове комедије, познато је широм света. За ово име везано је неколико великих драмских догађаја из краја прошлог и почетком овог столећа. Бесмртни СИРАНО од БЕРЖЕРАКА, као и не мање познати ОРЛИЋ, дела су Едмона Ростана. Нема земље у

Европи, као и ван нашег континента, у којој ова дела нису извођена и у којој нису доживела једнодушан успех. — Поред СИРАНА и поред ОРЛИЋА, Ростан је написао још неколико дела чији значај није мали. На првоме месту, треба поменути његова ПЕВЦА, дело смела замисли, у коме је желео сажети појам о својој отаџбини, али које, на несрећу, није у пуној мери — зато што извођење дела намеће велики број тешкоћа, материјалних и претстављачких — могло изаћи ван оквира своје домовине. Исто тако, треба знати и за његове комаде ДАЛЕКУ ПРИНЦЕЗУ и САМАРИЋАНКУ, као и за његову драмску поему ПОСЛЕДЊА НОЋ ДОН ЖУАНА.

РОМАНТИЧНЕ ДУШЕ прво су драмско дело Едмона Ростана. Де-ло је први пут изведено у Паризу, тачно пре педесет година, 1894. Две најзначајније репризе овога комада биле су 1899 и 1901 године. Пре РОМАНТИЧНИХ ДУША, Ростан је објавио само једну књигу песама. Песме ће Ростан наставити да пише и касније; после прошлог рата објавио је још две збирке песама, као и један избор из своје поезије. Поезија, као што се види, уоквирује књижевни рад Едмона Ростана; ње има на почетку и на крају његова живота. Средина тога живота, што ће рећи скоро сва најплоднији део његове активности, посвећен је драмској књижевности. Прво, почетно место у тој активности заузимају РОМАНТИЧНЕ ДУШЕ.

Едмонд Ростан је изузетна појава у драмској књижевности своје земље и свога времена. Путеви којима је пошао Едмон Ростан нису путеви којима је корачала генерација којој Ростан припада. Његови вршњаци, надахнути натуралистичким тежњама, интересовали су се за свакодневни живот, за друштвене проблеме, за идеје као покретаче људске активности. Ростан је у то друштво упао као какав закаснели трубадур, романтик, сањалица. Он је пореметио свак духовни поредак који је углавном био једнодушан у његовој земљи. Али зато његов успех није био ништа мањи. Својом херојском позом и својим сањалачким тежњама, он је допуњавао сложену душу свога народа у томе тренутку, и тешко је рећи ко се тадашњој публици више допао: да ли реалистички смрт драмске књижевности који је заступала огромна већина савременика, или усамљени бунтовник у име романтичног, какав је био Едмон Ростан.

Јер Ростан се највећим делом своје уметничке природе везује за драмску књижевност романтичног периода, за Игоа, за де Вињиа, за Мисеа. За Мисеа нарочито. Његове РОМАНТИЧНЕ ДУШЕ, то је један нови Мисе, један млађи, свежији, модернији Мисе, али Мисе у суштини. Сан и стварност, првићење и јава, као да имају потребе да се смењују у души једнога човека и једне генерације. Ако су де Кирел, Донеј, Брије, Хервије, Мирбо, Декав, Лавдан, Батај, Капис били лице тога поколења, Ростан је био наличје, — сјајно блиставо, значајно као и лице, ако не сјајније и блиставије.

Шта је Ростан желео дати у РОМАНТИЧНИМ ДУШАМА? Он је же-

лео дати онај вечни састојак свих генерација и свих људи, онај чудесни амалгам: идеал и стварност. Младост иде за љубављу, за изванредним, за необичним, за оним што још нико није доживео и што нико неће доживети. Човек је чудно биће. Он живи, стари, и нестаје; генерације се смењују, али се уствари мало мења. Кроз генерације и кроз столећа провлаче се особине које остају непромењене, и које не могу изменити никаква искуства. Човек ставља себе, вероватно због тога што полази од себе и што није у могућности да се у остале јединке и у остале делове васионе уживи као у самога себе, у центар васионе. Његова радост, то је најзначајнија радост. Његов бол, то је најзначајнији бол. Његов идеал, то је најзначајнији идеал. Човек не види да је жртва самога себе, своје сопствене илусије. Хиљаде и хиљаде младих људи, у мајским ноћима, на свима деловима света, доживљује свој део срећу, али сваки појединач мисли да он једини доживљује ту срећу, и, што је важније, да је он једини доживљује на тако изванредан начин. Уствари, то је једна обична варка, неопходна човеку и човечанству да би могли живети свој део живота на овој земљи.

На тој вечној истини засноване су РОМАНТИЧНЕ ДУШЕ. Али се оне не заустављају на тој истини. Права срећа на земљи не може се одржати ако се верује у ову истину. Потребна је једна нова, скромнија, откријенија, мање блистава, али трајнија и једино трајна истина. Она на меће извесна разочарења, извесну скромност, извесно смањење своје самосвести, али зато доноси пунију срећу. Јунаци Ростанова комада имају проћи кроз све те фазе: кроз

фазу када врло млад човек и још млађа девојка додирују, у својим заносима, небо члом, и када верују да су постављени као осовине васионе; кроз фазу, када су зажелели, пошто су увидели да су њихови заноси били резултат вештих искоришћавања људске природе од стране њихових материјалистичких и реалистичких расположених родитеља, да сопственим напорима и узмасима надокнаде од сна и илусије оно што је неопходно њиховој правој природи; и кроз фазу, када ће, после много горчина, јада, неуспеха, посртања, малаксавања и скоро изнурености, увидети да се срећа ипак може достићи, али да се срећа мора тражити на други начин него у првим младеначким заносима. Занос и

трежњење, сан и стварност — то су два пола између којих се човек креће тражећи своју срећу, док је најзад и не нађе. Завршна срећа није истоветна с почетном; она је једноставнија, мање помпезна, знатно је буржоаска, у најлепшем и у најружнијем смислу, али је постојана, сигурна, солидна. Живот се само на њој може засновати.

Ово дело, пуно поезије, шарма, романтике, али и нежне персифлаже и дискретног потсмеха, цинизма и сарказма, тумаче наши најмлађи чланови гзе Мирјана Коџић и Нада Касапић и г.г. Будимир Брадоњић, Мирко Милисављевић, Сима Јанићијевић и Светислав Динуловић. Редитељ овог комада је г. Јурије Лавовић Ракитин.

Божидар Николић
као Серија у «Догорелом крову»

(Фото Роглић)

ИФИГЕНИЈА

— Пред премијеру Гетеове драме „Ифигенија на Тавриди“ —

II

У Гетеовој драми једина је Ифигенија у могућности да Ореста ослободи или га осуди. Она је кћерка Агамемнона и Клитемнестре и према томе, она мора дело Орестово истовремено одобрити и истовремено

Орестом у његовој визији, да је и злочин жене, извршен над мужем, опроштен:
»Ти ли си то, мој оче?
Ти мајку водиш собом у љубави?
Кад она сме да руку пружи теби,

Тишбайи: Гете у Италији

осветити. Али само једно од тога двога је могуће: она помилова убицу своје и његове мајке.

Гете је то оправдао тиме што ми видимо и осећамо заједно са

И Орест онда сме да њојзи приђе И да јој каже: Ево твога сина!...«

Стога и каже Орест својој сестри: »Додиром твојим моја је душа оздравила«. Овим речима је Гете о-

ЗЛАТИН НАКИТ

тепихе домаће и стране, брилијанте, кристале, порцелан, есцајг, стилски и антички намештај

купује и највише плаћа
„ГРАД БРАНИЧЕВО“, ПАШИЋЕВА УЛИЦА БРОЈ 7 (угао) - ТЕЛ. 27-585
ЛЕП ИЗБОР УКУСНИХ ДАРОВА

„Ватрогасац“ К. Д.

ПАШИЋЕВА 7. ТЕЛ. 20-459

Пожарни апарати са хемијским средствима за гашење пожара са:

пеном,

течношћу,

тетрахлором

Ватрогасни материјал и прибор.

Пунимо и оправљамо пожарне апарате.

ПАЖЊА!

Вршимо брзу поправку дрвене, кожне и гум. обуће.
Вршимо брзу поправку мушких и женских чарапа.
Примамо поруџбине папуча од текстила са ћоном од рогоза и патика са ћоном од рогоза.

„НАША АВАЛА“

Кнез Михаилова ул. бр. 1

ПЕРСИЈСКЕ ТЕПИХЕ

свих врста

ДОНАЉЕ ТЕПИХЕ И ЂИЛНИЕ КЛАВИРЕ И ПИАНИНА
купује и најбоље плаћа
трговина антиквитета и намештаја

„Славонија“

ЈОВАНА С. ВУКОВИЋА

Кнеза Павла — 53 тел. 27-279
Цара Николе II — 49 тел. 40-579
тел. 23-037

ДАМЕ

плетем жакете, блузе, хаљине, дечија одела и др., ручна израда, првокласна, цена умерена. — Материјал (вуну, памук, и сл.) мора донети поручилац.

ПАТАЛИЈА ЛЕМАН

ул. Чубрича бр. 3-а четврти спрат,
став бр. 14 лифт (код Саборне цркве).

НАМЕШТАЈ

СТИЛСКИ – УМЕТНИЧКА ИЗРАДА

ЛУСТЕРИ

кристал, бронза и ковано гвожђе у разном стилу.

УМЕТНИЧКЕ СЛИКЕ

Прима поруџбине за израду свих врста стилског намештаја, уређује станове, виле, хотеле, канцеларије и установе

„СРПСКИ ДОМ“

Трговина уметничког намештаја **Смиљане Брковић**

Вука Караџића ул. бр. 8 тел. 28-395

СТРУЧНО И БРЗО

вршимо све оправке **КИШОБРАНА**

Змаја од Ноћаја – бр. 13
Ал. Ненадовића бр. 21 спр. десно

„ТЕСЛАФОН“ К. Д.

електротехника - електроакустика

Београд, Доситијева 8.

Телефон 28-783

ПРЕУЗИМА СВЕ ОПРАВКЕ РАДИОАПАРАТА. Израђује, преправља и оправља појачиваче (Ферштеркере), мегафоне, микрофоне за кафанае, биоскопе, баште итд.

Нашу радионицу води овлашћени електротехнички инжењер, специјалиста за радиофонију.

БИЉАНА

Ваше одело и хаљине
најбоље ће вам
**очистити и
обојити
БИЉАНА**

ЦЕНТРАЛА Св. САВЕ 16
ФИЛИЈАЛА
Мутапова 32

ПАЖЊА!

Вршимо брзу поправку
дрвене, кожне и гумене обуће

„АВАЛА“ ТАКОВСКА – 39

Купујемо и продајемо:

Сервисе, порцелан
античке и уметничке ствари,
као и тепихе, злато и све
вредносне ствари.

На позив долазимо.

„СТРАЖИЛОВО“

трговина антиквитета

Кн. Михајлова – 39

усл. тел. 24-818

ДАМЕ!

Ако се решите да Вашу косу офорбате, то Вам препоручује салон „МАРТА“. Најбоље фарбање косе у свима нијансама као и специјалну трајну ондулацију добићете у салону „МАРТА“

Кр. Александра бр. 2

ОДЕЛА, КАПУТЕ, МАНТЛОВЕ
КОСТИМЕ, БЛУЗЕ, ХАЉИНЕ

КУПУЈЕ И ПРОДАЈЕ

МАЧВА ОДЕЛЯ

Брана Д. Михајловић

Тел. 43-352

Кр. Александра 114

ЗЛАТАН НАКИТ И БРИЛИЈАНТЕ

старо злато, сребро, сервize, фотопапарате и додледе највише плаћа

„БАЛКАН“

у палати хотела „Балкан“ Призренска — бр. 2

Тел 27-583

Бициклисти!

Спортисти!

ПАЖЊА

Пре него што пођете куда Вашим бициклом

СВРАТИТЕ

у бициклистичку трговину

»Ждраплин«, Ђорђа Д. Ђрљачића-„Дрље“

Димитрија Туцовића ул. — 18, код подвожњака у Гробљанској ул.
тел. 27-151

У елитном ресторану

„СРБИЈАПКА“

Гараџанинова — 9

гостују са успехом популарна певачица МИЦА „Ілава звезда“ и популарни певач са Калемегданске терасе
БРАНА БЕЛВЪ уз пратњу квинтета Мирковић

Ресторан је снабдевен са одличним пићем

»ХЕРМЕЛИН«

КРЗНА

Томислав Гогић

Београд

Кн. Михаилова — бр. 19

Тел. 23-130

Датум	Репертоар
понед.	
24	17 Чаробни стрелац Опера у три чина 17-11-42 17-11-43 30-VI-43 6-XI-43
уторо	
25	17 Догорели кров Драма у три чина
среда	
26	17 Пајаци Музичка драма у два чина Валаургија ноћ Балет од Гунов 25-X-43, 8-1-44
четврт.	
27	8 Вечити младожења Трагикомедија у пет чинова 27-XI-42
петак	
28	17 Вона Замфирова Комад у четири чина 18-X-41
субота	
29	17 Баханал балет од Вагнера Балерина и бандити Карневал балет од Шумана 18-XI-41
недеља	
30	15 Избирачица Комедија у три чина Оде вов... 10-X-42 18 Оде вов... Комедија у три чина 9-IV-43

ДЕРАТИЗАЦИЈУ

т. ј. уништавање пацова, мишева и осталих штеточина, врши са најсавршенијим сртствима и добро извежбаним поузданим персоналом овлашћена фирма ЦИКЛОН А.Д.
Скерлићева 30 Тел. 43-582

КОЛОНСКА ВОДА.

И ВИ ЊЕТЕ КОЛОНСКУ ВОДУ, ПАРФЕМЕ,
БРИЛАНТИНЕ, ОРАХОВО УЉЕ, ПУДЕР,

помаде и остале шминке купити најбоље и најефтиније, ако посетите парфимерију
Илија Н. Кустуровића, Кн. Михајлова 13 Тел. 21-237

Атеље

МИДЕРА И ПРСЛУКА

»Graziosa«

Највећи избор у материјалу.

Кн. Љубице — 8

Тел. 28-228

МИЛАДИНОВИЋ

КОЖНА ГАЛАНТЕРИЈА

ТАШНЕ, РУКАВИЦЕ, КОФЕРИ, НЕСЕСЕРИ, НОВЧАНИЦИ, ПОЈАСЕВИ

Чико Љубинић — бр. 14-16

Везаних
очију
поштовајем

СВАКИ УГОВОР
СКЛОПЉЕН ДРЕКО
ЗАВОДА ЗИ КУПО-ПРОДАЈУ
ИМАЊА

БОСНА
БЕОГРАД, БАЛКАНСКИ 9-Тел. 20-523

НАМЕШТАЈ

Посетите велико стовариште
СОБНОГ И КУХИЊСКОГ НАМЕШТАЈА

Саве Г. Стојковића

Кн. Александра 70

ЖЕНСКИ
ШЕШИРИ
И
УКРАСИ
ДУКИЋ

Француска 5 - до позоришта

„ФОТО-СЛАВИЈА“ — Мила Митровић

сними са пластичним познавањем анатомског

ЗЛАТАН НАКИ

и БОЉЕ АНТИЧКЕ СТВАРИ уновчићете по највишим
дневним ценама код фирме „СТОБИ“ угао Кн. Ми-
лане и Ресавске, улаз из Ресавске бр. 34. тел. 27-961.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
У БЕОГРАДУ

У петак, 28 јануара 1944. године

Зона Замфирова

Комад из нишког живота у четири чина с певањем
По приповетци Ст. Сремца прерадио С. Ј. Бунић
Режија Драгољуба Гошића

ЛИЦА

Хаци Замфир	Станко Колашинац
Ташана, његова жена	Јованка Дворниковић
Зона, њихова кћи	Дара Милошевић
Уранија)	Милица Хацић
Калиопа)	Лепосава Петровић
Зонине тетке	Зора Златковић
Таска)	Милева Бошњаковић
Васка, измеђарка	Јелена Љубојевић
Циганка, измеђарка	Матилда Милосављевић
Ленче)	Нада Касапић
Доне)	Живка Милошевић
Зонине другарице	Никола Јовановић
Рушка)	Димитрије Величковић
Ђир-Ранђел, богат трговац	Сима Јанићијевић
Мавулаћ, његов син	Ана Паранос
Мане, кујуџија	
Јевда, његова мати	

Вез из радионице Матић, Кн. Михајлова 17/1 и Теразије 28.

„ХАРМОНИЈА“

Теразије 12 тел. 25-794

Клавира, ноте, жице за виолине, платне
за саксофон и кларинете, калафонијум и све
друге музичке инструменте. **Штимовање** клавира.

ДЕЧИЈЕ ИГРАЧКЕ

најлепше и најефтиније купићете у највећем избору
(продаја и на велико) код фирме

Илија Н. Кустуровић Кн. Михајлова — 13. тел. 21-237

КУПУЈТЕ СРЕБРЕ Д-КЛ.
ИЗ НАЈВЕЋЕ И
НАЈСРЕБРНИЈЕ
КОЛЕКТУРЕ

БРАГА **ВАСИБ**
БЕОГРАД • ЦВЕТНИ ТРГ

Пажња!

ПРОДАВЦИМА ЗЛАТНОГ НАКИТА

Не продајте ни једног парчета Вашег златног на-
кита, драгог камења и златних зуба, док потпуно
не би били упућени у њихову стварну данашњу
вредност. Зато ако већ продајете понудите свима
купцима **а на послетку у Вашем је интересу** пону-
дите и познатој фирмама **„ВРДЧАР“** која ће Вам пла-
тисти одмах по највишој дневној цени, или ће Вам
бесплатно и стручно проценити

„ВРДЧАР“ — Београд, Палилулска улица — бр. 6
Тел. 8-705 — Авијатичка пилота

ЈОВАН ФРАЈТ-БЕОГРАД
СВЕ МУЗИКАЛИЈЕ (НОТЕ
И МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ)

Ресавска (б. Франкопанова) 5. Тел. 21-493

„КОЛУВАРД“ КУПУЈЕ:

Трговина старија, антикви-
зитета и старог наакита. злато, сребро, на-
кит, сатове, кри-
Пријепољска 13 тел. 24-386 стал, портулан
керамику, текстиле, античке ствари, у-
метничке слике и др.

Плаћа најбоље по најбољим дневним ценама.

Кофере, ташне, новчанице, поја-
севе и све могуће козметичке ор-
тиклије има

»БОЈАНА«

Кн. Љубице — 6.

покрај Лотос-бара

Тел. 20-953

БРИЛИЈАНТЕ, златан накит, кристал, сервize, есцајге, — као и друге ствари од вредности — најповољније ће те купити и продати, ако се обратите трговини антиквитета:

»ВАРДАР« Македонска (б. Попенкареова) — 28 тел. 21-062 и 27-043

ДАМЕ!

тражите свуда одликоване препарете „CHARME“

КРЕМ, ПУДЕР И РУЖ

Тел. 37-382

Дока, Манетова тетка	Теодора Арсеновић
Поте, шегрт	Јелена Трумић
Коте, калфа	Милан Поповић
Прока, кафација	Милан Живковић
Циганин	Милорад Јгњатовић
Ставра „Јаре“, цигански конзул	Лазар Јовановић

Догађа се у Нишу, седамдесетих година

Сценограф Миомир Денић

БАНИЋ ЈУВЕЛИР Кн. Михајлова ул. 32. купује сав ЗЛАТАН НАКИТ, брилијанте и круашне дијаманте.

ЛИКЕРЕ, КОЊАК, РУМ, ВЕРМУТ „ROYAL“
тражите у свим трговинама.

**ФОТО-АПАРАТЕ
ДОГЛЕДЕ, СЕРВИЗЕ,
и сву бољу робу највише
плаћаја позната фирма**

»ХУМ« Балканска 13
испод кафана „Србија“ - тел. 25-370

СРЕБРО
купује
„КРАЈИНА“

Македонска (б. Попенкареова) — 27

Париско уметничко **ШТОЛОВАЊЕ** одела, чепера, завеса, свих штоикових и вунених ствари и специјално стручну опремку **ЧАРАЋА** израђује штоперај

Драгица Крстић-Кесић
Кн. Михајлова — 19 пасаж

ДАМЕ!
Посетите новоотворену **КРЗНОВСКУ РАДЉУ** где ће Вам стручни рад пружити гаранцију и савршenu солидност.
Бивши мајстор фирмe
КРЗЕДАР Миланко Мираћ
Чита Љубуника бр. 14 и 16 у пасажу

И ВАС ЧЕКА СРЕЋА!

ако срећку купите у гл. колектурни

ОБРЕНИЋ И РАДОВАНОВИЋ

КОЛАРЧЕВА — 1 тел. 27-000

ТРГОВИНА МАРАКА

„ГРАД АВАЛА“

Кр. Милана 21

Купује, продаје и мења

СРБОЛИК

ВЛАДИМИР КОНСТАНТИНОВИЋ
ТЕРАЗИЈЕ 11 Тел. 20-878
24-586

Златне зубе, брилијанте,
сатове и све врсте злата
и златног накита

ако већ продајете или купујете, у Вашем је интересу да то учините преко стручне фирме „ВЕЛЕС“. Сваки рад вршимо без конкуренције по дневној цени. **Влато и накит купујемо и од свих преродаваца.** Запишите адресу јер је у Вашем интересу.

Фирма „ВЕЛЕС“

Пашинева бр. 25 II спрат. Тел. 30-556
Рад сваког дана од 8 до 19 часова
Власник **Бора Цветковић**

ДАМЕ!

Баша фризура је Ваша културна потреба.
Ако желите индивидуалну фризуру, трајну онду-
лацију на предратним апаратима, направиће Вам

Фризер ЗВОНИКО

Светосавска ул. бр. 12 — Славија

МОДЕРНО РУБЉЕ
„ДАРА“

ДАРИНКА ВЕЛИСАВЉЕВИЋ

Кнез Михаилова ул. — 19
пасаж

Прима на израду мушки, женски и креветско рубље

Лепоту „свежину
одржавете

Чистаредом

ПРЕПАРАТ ИЗ ПАРФИМЕРИЈЕ

„СЛАВИЈА“

Кр. Милана — 45

ПАРФЕМИ НА ГРАМ
у свима миризима
по умереним ценама

РАДИО - ТЕХНИЧКА
РАДЊА

„СРЕМ“

врши све оправке

радио - апарате

солидно, прецизно
и јефтино

Миловановић и Вишњић

Власник

Првослав Вишњић

Кр. Александра — 144

Тел. 43-822

ВАЖНО ЗА ДАМЕ

ИЗРАДА СВИХ БРСТА ВЕЗОВА ЗА
ХАЉИНЕ, ДАМСКОГ ВЕША, МОДЕР-
НИ ПЛИСЕ, ПРЕВЛАЧЕЊЕ ДУРНЕТА

РМАТИЋ

ДА ЛИ ЗНАТЕ? ДА
РАДИОНИЦА
за прецизну механику

„ОМЕГА“

Скадарска 6. — Тел. 28-963

стручно оправља све вре-
сте канцеларских маши-
на, као: писаћих, рачун-
ских, умножавајућих,
фото-апарате, налив пе-
ра, регистар касе и т. д.

А САДА ЗНАТЕ, ДА

„ОМЕГА“

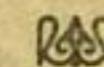
радионица за прецизну ме-
ханику

ВИТОМИРА Б. СТОШИЋА
ОПРАВЉА И ГДЕ ЈЕ!

КРЗНАРИ

Весић, Сочински и Жамоц

Кн. Михаилова — бр. 30

Израда бунди по мери.

Одличан крој

Оправке и префазони-
рања.

Цене солидне

Балет београдског Српског народног позоришта ју успелој
комедији „Избирачица“ од К. Трифковића

SERBISCHES NATIONALTHEATER BELGRAD

Abendvorstellung

Am Denkmalplatz

Freitag, den 28 Januar 1944

Zona Zamfirova

Stück aus dem Leben von Nisch in vier Akten mit Gesang
Nach der Erzählung von Stevan Sremac verfasst von S. J. Bunić
Regie Dragoljub Gošić

Personen

Hadži Zamfir	Stanko Kolašinac
Taschana, seine Frau	Jovanka Dvorniković
Zona, seine Tochter	Dara Milošević
Urania	Milica Hadžić
Kaliopa	Leposava Petrović
Zonas Tanten	Zora Zlatković
Taska	Mileva Bošnjaković
Vaska, Hausmädchen	Helene Ljubojević
Zigeunerin, Hausmädchen	Mathilde Milosavljević
Lenče	Nada Kasapić
Done	Živka Milošević
Ruška	Nikola Jovanović
Ulr-Randjel, ein reicher Kaufmann	Dimitrije Veličković
Manulač, sein Sohn	Sima Janičijević
Maće, Goldarbeiter	Anna Paranos
Jevđa, seine Mutter	Theodora Arsenović
Doka, Manes Tante	Jelena Trumić
Pote, Lehrling	Milan Popović
Kote, Geselle	Milan Živković
Proka, Kaffeesieder	Milorad Ignjatović
Ein Zigeuner	Lazar Jovanović
Stavra „Jare“, Zigeunerkonsul	

Die Handlung spielt in Nisch in den Siebzigerjahren.

Kostümi Milica Babić

Szenograph Miomir Denić

Јануар (II) 1944

СРПСКА СЦЕНА

7

значио и своје оздрављење, јер је и он дубоко на себи осетио племенићи и спасоносни утицај једне чисте и поносите жене, госпође фон Штајн, чија је племенита љубав њега, младога и страснога песника издигла до зрелог човека, чиме је он — као Орест од проклетства и Еринија — био ослобођен од грешне жеље и заблуде да ће га недозвољена љубав усречити: Од страстевно љубљене жене постаје добра великудушна сестра. Обрат ове сажне његове душевне драме навео га је да у идеалним појавама Ифигеније и Ореста прикаже свети и спаситељни утицај једне племените жене на разбољену душу њенога брата. И овде је Гете остао веран своме принципу по којем је он себе назвао »ослободиоцем« — томе, на име, да »песник увек одаје себе сама, и у сваком случају испољава особине своје властите душе«. Ифигенија и Орест у Гетеовој драми нису Грци, у њима је песник сам у најидеалнијој његовој слици, у њима је и дух Гетеова времена: идеал хуманости. Лица у његовој драми су баш у томе различита од оних у Еврипидовој, која хоће да се спасе лукавством и преваром, ова су слична духу Софокловог Неоптолемоса у његовом »Филоктету«, тако да Ифигенија може смело да каже краљу у лице: »Уништи нас, ако смеш!...«

Маколико да су Ифигенија и Орест појаве које су израсле из дугогодишње душевне борбе песникове, они су издигнути на ниво општеочечанскога, као и идеална античка трагедија и идеална пластика грчке класике. Гетеова »Ифигенија« колико је Грчка по класичној једноставности стила, толико је хришћанска

по духу и национална по њеној високо моралној тенденцији. Али људска је надасве, издигнута изнад сваке религије, сваке нације и земље, слободна од времена и простора. По уметничком квалитету можда је најбоље Гетеово дело: тиха али велика, чиста и једноставна, величанствена у тишини супримираних страсти, јер је тишина тежа од олује. У својој класичности ова драма стоји изнад Шекспирове којој је вредело начело: сложеност и разноврсност. Гете је овај принцип напустио и од грчке трагедије се научио једноставној монументалности. На путу по Италији, нарочито у Риму, занела га је атмосфера класичке уметности која га је окружавала. Далеко од околине која је раније на њега утицала, потпуно слободан у топлоти јужнога сунца, млад и свеж под небом једнога новога света, дахом грчке уметности опојен, окружен на свакоме кораку делима Ренесанса, наилазећи на трагове и стope великих људи свих векова, Гете је доживео свој духовни препород у духу Антике. На истој линији налазе се Гете, Фидијас и Хомер, а од класичара Гетеа и занесеног научника Винкелмана прелази линија на Корнелијуса, који је једнога од својих »Апокалиптичких јахача« оденуо оделом и орујем грчкога ратника.

Оплемењени карактер Еврипидове Ифигеније у Гетеовој драми директни је одраз песниковог односа према госпођи фон Штајн, који је напослетку добио ореол светитељства и високог идеала човечности. У октобру, год. 1776 пише Гете својој пријатељици, по свој прилици под утицком дивне Тицијанове слике у Венецији »Богородичиног успенија«: »Ви ми изгледате као Мадона која

се уздиже у небо. Узалуд они што оставше на земљи дижу за њом своје руке, узалуд плачне очи траже да их њене још једном погледају, она је сва утонула у море рајскога светла, гледајући круну што лебди над њеном главом.« Она је оплемењено грчко божанство, које прашта и помирује. Грчка Ифигенија није и неће да буде светитељка, она је само Гркиња, Агамемнонова кћерка, страствена у мржњи и љубави, као и Пенелопа Хомерова, која је утолико моралнија уколико дуже вара своје просиоце, чак од њих прима и дарове; као и Гудруна, која је вернија своме веренику уколико више вара обећањима. Гетеова Ифигенија је идеал озарен племенитошћу Антике и Хришћанства, Платона философа и Павла апостола, двама великим духовима који се допуњују у хармонији лепоте и доброте.

На мрачној и језивој позадини Танталове судбине варскрсава светла појава светитељке, девице, богиње и сестре Ифигеније. Она је весник благости и доброте будућим поколењима и помиритељица међу људима крвљу завађеним, чиста и велика као Шекспирова Корделија и Имоген. Стога је ова Гетеова драма

по својој композицији и по лепоти њена унутарњег живота слична чистој лепоти и монументалности грчкога храма у чијој класичној тишини борави божанство.

Али песник је њој дао поред светачког ореола и све особине велике, чисте женске душе. Она је дете нашега доба. Она ступа пред нас са душом бола као удова, као млада жена којој је чежња за отаџбином, за огњиштем свога дома, за миром и љубављу на крст разапела младо испаћено срце, која говори о судбини свога дома и о грозним делима предака хладно као што неумољиво судија чита листу осуђеника, чија је молитева болно размишљање у гробној тишини душе, у миру трагичног величанства, али чија појава нас задивљује снагом духа који влада над собом који суди самоме себи и све страсти и болове своди у један еквилибриј, у једну хармонију која нас задивљује када гледамо Каријатиде на Акрополи како носе и сносе своје терете у потпуној хармонији духа и материје, у равнотежи живота и његове судбине.

Др. В. Витезица

(Крај у наредном броју)

Премијере и рејризе

Прва оперска премијера у овој сезони биће Д' Алберова опера »У долини«. Режија овог дела поверена је оперском редитељу г. Цвејић-Владину, док је музичко воћство у рукама директора Опере г. Стевана

нацији са Холотковом (Себастијано), Малбашки (Педро), Цвејић (Томазо). У осталим улогама запослени су гђе Ђорђевић, Јовановић (у алтернацији Павлин), Стојановић, и г.г. Петровић, Обрадовић и други. Премијера овог

Стеван Христић

Директор Опере

Христића. Носиоци главних улога су наши истакнути прваци Опере: Гђа Бугариновић (Марта), Мезетова — у алтернацији са гђом Стјић (Нури), затим г.г. Цвејић-Владин у алтер-

дела предвиђена је за крај овог месеца.

Одмах иза премијере опере »У долини« излази на сцену популарна

и много вљена опера »Севиљски берберин« од Росинија. Ова реприза биће интересантна утолико што ће овог пута бити млади певачи носиоци главних улога. Улогу Розине пева први пут гђа Игњатовић, Алма-

мбу г. Маринковић, др. Бартола г. Пивнички. Поред поменутих суделују још и г.г. Цвејић-Владин (Фигаро), и г. Ж. Цвејић (Базилио). Оперу музички спрема г. Жупанић, а режију води г. Цвејић-Владин.

Никола Цвејић-Владин

Позоришне делешке

— Савременост Гетеових дела —

Скоро сваког дана јављају се све нови докази о савремености Гетеових дела. Садашњица видно испољава велики духовни интерес за уметност овог највећег духа Новога доба. У свим нацијама преводе се његова дела. Тако се и у Француској у последње време појавило неколико превода: »Целокупна дела« (издање Плејаде), »Разговори са Екерманом«, и пре кратког времена у реду издања »Les Pages immortelles« одабрани делови из његових дела, за које је Ханс Кароса написао предговор. У низу ових издања налазе се и одабране странице из дела Волтера, Русо-а, Монтења, Паскала, Дарвина, Декарта, Спиноце и Есхила. Ханс Кароса, данас најпопуларнији и најчитанији немачки песник у Европи, ванредно је истакао присутност Гетеова духа у садашњици. — Кадгод сам чуо помињање имена Гетеовог — каже Кароса — осећао сам како из тога имена веће нека снага која колико је озбиљна и јака, исто толико усрећује душу, и даје јој да осети савршену хармонију небескога и земаљскога бића. При томе сам увек осећао сажаљење за оне генерације које су живеле и изумрле пре живота и рада овога песника, зато што нису биле у могућности да уживају у његовим делима.

Кад ми је била петнаеста година, читao сам његова »Вертера« без предаха, годину доцније песму »Еу-

фрозинак« и »Дихтунг унд Вархјт«. Овај песник нема ништа што те силим вуче; он прича само, открива ти срце у своме певању и тако те уводи у интимност своје велике душе.

Последњих година чули су се гласови како је ово наше време далеко од њега, да нам је постао туђ. Али је потребно имати на уму да светлост духа не сја за све свакога часа, и да се оно јавља оку када је онό спремно и отворено за гледање душе. Стога се светлост Гетеова духа открива директно само оним усамљенима којима даје и снаге да крећу даље осветљеном стазом духа.

Није лако исказати речима какву жетву духа покљују они који свакога дана иду овом песнику у походе. Ја верујем да је прво што он у њима ствара то, да им помаже победити дух негације, који многа добра и обдарена бића одвраћа од акције која води спасењу и ослобођењу. Даље, они од њега добијају снагу независности и проницљивости у идеје које у време Гетеово још нису ни биле ушле у круг духовног живота. Велики учитељ Гете тражи да свакога постави на основу која му одговара, не престаје да оштри моћ расуђивања и култивише у нама поштовање према нама самима. Он нам указује на односе светлих и мрачних моћи у нама, уколико и докле иду скупа и уколико могу да се преобразе, а остају увек део нас

самих. Он буди у нама спаситељну одвратност противу свега што стоји у супротности са нашим унутарњим животом и подиже наше уво на узбуну противу свега што је празно и нишавно.

Заблуда је мислiti да Господ Бог шаље на земљу човека оваква формата, човека једне тако светле душе, да од њега имају користи само генерације и само народ из кога

је он потекао. Наша земља је и одвеш сиромашна са таквим духовима а да ми не би морали да се непрестано сви њима окрећемо, као сунцу од кога зависи наш живот. То богатство он у нама обнавља, продубљује и множи и чини да са страхопоштовањем гледамо у лепоту која је божанство од кога нас прожима света језа. То је он формулисао у речима: »Света језа је најбољи део човечанства.«

Вести из куће

О премијери комедије »Менехми«. — На премијеру комедије »Менехми« од Плаута, која се давала на нашој сцени 23 новембра о. г., у режији г. Владете Драгутиновића, осврнула се, поред београдске штампе, и берлинска позоришна критика. Тако ДКД (»Немачка културна служба«) пише у бр. 277 од 4 децембра о. г. о овој премијери следеће: »Српско народно позориште учинило је покушај да једну Плаутову комедију инсценише у античком духу. Менехми, примитиван претходник Шекспирове Комедије заблуда, били су у исти мах двоструко приказани: једном у живој комедијантској игри на главној позорници, а онда у проширеном просценијуму као пантомимске међуигре у гротескним играма маски. За ове игре написао је по-

знати композитор Јосип Славенски музику коју је засновао на опширним историским студијама. Ова музика, природно, није могла да буде ни »правак« музика антике, ни »правик« Славенски. Овај покушај уживљавања у дух старе позорнице и њене музике наишао је приликом премијере на заслужну, живахну пажњу. Писац овога приказа је др Рихар Пелцот.

Исправите! — У 5 броју овога часописа, у уводном чланку »О суштини улоге« поткрала се груба грешка. На страни 1, трећи ред оздо, стоји: »...оно неприродно трагикомично, дављеничко...«, а треба да стоји: »...оно неприродно викање и оно трагикомично, дављеничко »тестерисање« рукама у простору без ваздуха.«

Уредник и одговорни уредник д-р Винко Витезица

Власник и издавач: Српско народно позориште у Београду.

Штампа »ЛУЧА«, Краљице Наталије 100 — Београд

„ЖДРАЛИН“

шпедитерско отпремничка радња

ПЕРЕ ВЛАИСАВЉЕВИЋА

БЕОГРАД, Карађорђева ул. 99 — тел. 25-318

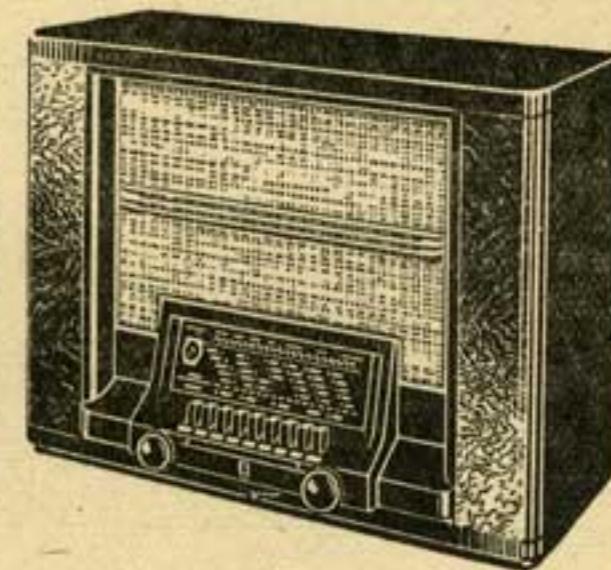
Врши превоз робе и преселења намештаја у затвореним и отвореним колима. Експедиције жељезницом и лађом. Транспортно осигурање. Сопствени магацини за чување робе.

шпедитер
БЕОГРАД
КАРАЂОРЂЕВА 99 Тел. 25-318

СТРУЧНУ ОПРАВНУ
РАДИО-АПАРАТА
Врши прецизно и солидно
„ЕВРОПА“ РАДИО
Фресл и Путник

Цара Николе II ул. бр. 18.
Тел. 30-930

Специјална радња за dame и децу

Конфекција „Авала“

ТИХОМИР М. ГАЈИЋ

БЕОГРАД — ПОЕНКАРЕОВА УЛИЦА БРОЈ 24